

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на здравеопазването

Национална експертна лекарска комисия

Национална експертна лекарска комисия

I-8285/24.08.2026

ДО

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

К.Д. № 17/2026 г.

~~КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД~~

Бх. №

Дата

474-С
15.08.2026

СТАНОВИЩЕ ОТ НЕЛК

ПРЕДСТАВЛЯВАНО ОТ АНИ АЛЕКСАНДРОВА –

В КАЧЕСТВОТО ѝ НА ДИРЕКТОР НА НЕЛК

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Във връзка с предоставената възможност за изразяване на становище по направеното искане за установяване на противоконституционност на приетия текст на чл.113а от Закона за здравето (ЗЗ), в рамките на нашата компетентност, изразяваме следното становище:

Вземайки предвид целта на оспорената норма - а именно по-ефективна защита на публичните ресурси при констатиране на закононарушения, считаме, че разпоредба на чл. 113а от ЗЗ е конституционно съобразна, пропорционална и навременна мярка, която балансира защитата на социалните права на гражданите, с императива за недопускане на документни престъпления в ущърб на публичните системи.

Нормата съдържа достатъчно процесуални гаранции, не дерогира правото на съдебен контрол и се явява естествено продължение на принципите, заложиени в чл. 69, ал. 8 от НМЕ и чл. 99 от АПК.

Оспорената норма на чл. 113а от ЗЗ не създава правен прецедент или неограничен субективен инструмент на държавата, а надгражда и прецизира съществуващия и до момента балансиран контролен механизъм.

В тази връзка:

По силата на действащата нормативна уредба до приемането на чл.113а от ЗЗ, НОИ като заинтересована страна, разполага с правото да инициира производства по преосвидетелстване на лица с ЕР с пожизнен срок, Това право е базирано на нормата на чл.69, ал.8 от НМЕ, по аргумента на която преосвидетелстване на лицата по ал. 4 и ал. 7, може да се извърши по тяхно искане или по искане на контролните органи на медицинската експертиза, какъвто орган се явява НОИ.

Така на практика с приемането на чл.113а от ЗЗ, се създава аналогичен правен механизъм, в обсега на който попадат ЕР до изтичане на тяхната валидност.

Законодателя е предвидил ограничение, тези производства да бъдат приложими в случаите, в които е образувано наказателно производство, в хода на което се открият данни, че решението е издадено въз основа на документи с невярно съдържание или на неистински или преправени документи.

Единствено и само в тези случаи НОИ, ще разполага с правото да инициира производство по преосвидетелстване, целящо определянето на актуална оценка на здравословното състояние на лицето. Т.е. създадено е едно законово ограничение срещу административен произвол.

Тук трябва да се отбележи, че подобен механизъм е разписан и с текстовете на чл. 99, т. 3 и т. 4 от АПК, като единствения нов момент въведен с чл.113а от ЗЗ е определяне на различен срок, в който НОИ би могъл да инициира производство по преосвидетелстване.

Следователно оспорената норма не накърнява правната сигурност, а съдържа дълбоки вътрешни гаранции за защита на гражданите. Новата уредба изцяло зачита принципите на правовата държава и правото на защита, като с нея е спазен духа на чл. 56 и чл. 4, ал. 2 от Конституцията:

С разпоредбата на чл.4, ал.2 от Конституцията на Република България се гарантира живота, достойнството и правата на личността, но правовата държава изисква и съразмерна защита на обществения интерес и общите блага срещу злоупотреба с права. Защитата на публичния ресурс чрез отсяване на закононарушенията е проявление именно на този конституционен баланс.

Не бива да се забравя факта, че всяко едно ново експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, вкл. и такова постановено в рамките на процедурата по чл. 113а от ЗЗ, представлява индивидуален административен акт, който подлежи на административно и съдебно оспорване по реда на чл. 112, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ЗЗ

Следователно правата на гражданите на справедлив процес и съдебен контрол остават незасегнати.

С оглед изложените съображения, считаме че искането за обявяване на чл. 113а от Закона за здравето за противоконституционен е неоснователно и следва да се остави без уважение.

Ani Aleksandrova
Aleksandrova-
Naydenova

Digitally signed by Ani
Aleksandrova
Aleksandrova-Naydenova
Date: 2026.08.24 15:01:15
+03'00'

АНИ АЛЕКСАНДРОВА
ДИРЕКТОР НА НЕЛК